

Met een Lemsteraak naar Griekenland deel 3

Fred Koch heeft zijn grote Lemsteraak Alcedo afgemeerd in Vliho op Lefkas en besluit met zijn dochter Viola de Ionische Zee te verkennen. Ze gaan op zoek naar mooie ankerbaaitjes en helderblauw zwemwater, maar leren onderweg een belangrijke les: de kluiver kan maar het beste gestreken worden zodra er windkracht 6 opsteekt tussen de eilanden.

Door Fred Koch

Met dank aan Jan Ufkes voor de tekstredactie en het maken van de routekaart.

Vliho aan de baai met Nidri op de achtergrond.

Begin augustus, nog geen twee maanden nadat we het regenachtige IJmuiden verlieten, begin ik me al thuis te voelen in de baai van Vliho. Hoe kan het ook anders, een heerlijke temperatuur, het prachtige eiland Lefkas en bergen met een hoogte tot 1150 meter. Ze nodigen uit om naar de toppen te klauteren. Het dorpje Vliho bestaat uit slechts één straat langs de oever van de baai met vriendelijke bewoners. Er is een jachtclub maar we worden geen trouwe bezoekers van de met Engelsen bevolkte Vliho Yacht Club, opdat we niet besmet raken met de "English Disease" zoals zij zelf hun overmatige drankgebruik benoemen. Het enige nadeel is dat het water in de baai niet uitnodigt tot zwemmen.

Standbeeld van Odysseus bij de Polo baai.

Nadat we op het vliegveld afscheid hebben genomen van ons fantastische bemanningslid Olga, gooien mijn dochter Viola en ik dan ook de trossen los om op zoek te gaan naar ankerbaaien met warm en helder water en om de Ionische zee met zijn vele eilanden te verkennen. Het noordelijke deel van de Griekse Ionische Zee is niet voor niets de thuishaven van veel chartervloeden en je vindt ze vooral in het deel tussen het vasteland en de eilanden Lefkas, Kefalonia en Zákynthos.

Alcedo in de Polo baai waar Odysseus bij terugkeer op Ithaka aan land zou kunnen zijn gegaan.

Ionische Zee

In de Ionische Zee is het weer redelijk voorspelbaar. Je vaart er onder beschutting van prachtige eilanden, zoals Ithaka, volgens de legende de thuishaven van de Griekse held Odysseus, die de list met het Paard van Troje bedacht. 's Ochtends staat er heel weinig wind, maar die trekt 's middags aan tot een noordwest 4 tot 6 Bft. Ik heb ook wel eens verwaaid gelegen in Zákynthos, toen het drie dagen lang een dikke 8 Bft woei. Het lukte mij toen niet de oversteek te maken naar de haven Katakolon op de Peloponnesos. We wilden van daaruit Olympia bezoeken, de bakermat van de Olympische spelen. In de twee weken die Viola en ik nog hebben zal dat nu ons doel worden, slechts 75 zeemijlen ten zuiden van Vliho.

Alle tijd dus om eerst twee ankerbaaien op het eiland Meganísi te verkennen. Na wandelingen in 35 graden vinden we er verkoeling in het water. Zwemmend bekijk ik de aangroei op het onderwaterschip. Dat is niet voorzien van antifouling omdat het zich niet hecht op de epoxykoolteer. De groene aangroei is weg te poetsen, maar er beginnen zich toch aardig wat zeepokken te hechten op de romp. Maar niet op het roer, de enige plek met antifouling. Ben benieuwd hoe zich dat verder gaat ontwikkelen.

Port Leone was ooit een dorpje op het eiland Kálamos met een ruime ankerbaai.

Er liggen circa vijftig schepen voor anker en is er alleen plaats in 30 meter diep water. We

laten 80 meter ankerketting vallen en blijven net vrij van de andere schepen.

Na de aardbeving van 1953 is de watervoorziening verwoest en Port Leone verlaten. Maar de kerk tussen de ruïnes is gerestaureerd en wordt door bewoners van een nabijgelegen dorp onderhouden. Op de meest afgelegen plekken vindt je in Griekenland goed onderhouden kapelletjes en kerkjes terwijl er geen bewoning in de buurt valt te ontdekken.

Kastos

Op het kleine eiland Kastos is het haventje vol en we meren aflangszij een rondvaartboot die verbouwd wordt en voorlopig niet in de vaart zal zijn. Een paar stevige Grieken leg-

Ruïne olijfmolen op Kastos.

gen me uit dat ik daar zonder problemen kan blijven liggen. Niet iedereen lijkt het daarmee eens te zijn, want even later staat er een oud vrouwtje op de kade in onverstaaenbaar Grieks te schreeuwen en te gebaren. Misschien wel de moeder van de eigenaar. We lachen vriendelijk terug en gaan het eiland verkennen. Op het hoogste punt van het eiland staat een ruïne van een olijfmolen. Overal in Griekenland vind je dit soort windmolens op landtongen en boven op de heuvels waar meer kans op wind is. Vroeger brachten ezels de olijven naar boven, maar inmiddels worden de olijven met machines geperst en zijn de meeste windmolens tot ronde ruïnes vervallen. Terug in het haventje blijkt de eigenaar van de rondvaartboot gearriveerd. Hij maakt bezwaar dat we langszij zijn boot liggen en vertelt dat de rondvaartboot dadelijk gaat varen. Omdat de stevige Grieken me nogmaals verzekeren dat we rustig kunnen blij-

ven liggen, negeren we de eigenaar. Als hij het niet goed vindt, moet hij de Port Police er maar bij halen. Die bestaat niet op het eiland en daarmee is het probleem opgelost. We liggen prima. Ik geniet van zulke haventjes waar geen autoriteiten zijn en je alles in "goed overleg" kunt regelen.

Petalas

De volgende dag willen we gaan ankeren in een baai achter het schiereiland Petalas. Het is slechts 15 mijl naar het zuiden, door de Ekhinaden archipel, waar de eilanden soms maar een paar centimeter boven water uitsteken, dus goed uitkijken. In de grote baai liggen acht schepen en als echte platbodenvaarders varen we ze voorbij naar ondieper water. De bodem blijkt dicht begroeid met zeegras en het anker blijft op het gras liggen en graaft zich niet in. Als het wat harder begint te waaien drijven we 250 meter weg, omdat de *Alcedo* niet blijft liggen op het gewicht van het anker. Bij de derde poging, met 25 meter ankerketting, houdt het anker uiteindelijk in 2,5 meter diep water.

De volgende ochtend, nog voor het warm wordt, klauteren we tegen een steile rotswand omhoog naar een grot waar in het donker de vleermuizen onrustig ritselen door onze aanwezigheid. Het is hier zo'n betoverende plek met zijn krekkelgeluiden, vogels en een enkele blatende geit tegen de rotswand dat we besluiten nog een dag te blijven liggen.

Tussen Zákynthos en Kefalonia zorgt de deining uit het noordwesten voor een erg onrustige zee. Op de motor, met de zeilen gehezen als steunzeil, komen we na een overtocht van 8 uur aan in de grote haven Zákynthos. Ik zoek altijd eerst naar een plekje tussen de vissersschepen voordat ik me tussen de jachten in een jachthaven moet wurmen. Ook dit keer zijn de vissers uitermate behulpzaam en helpen bij het aanleggen op de lege plek van een vissersboot die enige dagen weg zal blijven. We staan net op het punt een ouzo in te schenken als de Port Police met vier man sterk komt vertellen dat we naar de jachthaven moeten. Het lijkt Terschelling wel. Als ik uitleg dat mijn aangehangen roer problemen geeft als ik met de kont naar de kade moet aanleggen, mag ik langs zij op de plek van een veerboot, als ik de volgende dag voor 15.00 uur ben vertrokken. Meteen verschijnt er een man op een motorfiets die ons *Private Pleasure Maritime Traffic Document* wil zien (een document dat officieel iedere boot moet kopen voor € 30,- en dat in iedere haven afgestempeld dient te worden - red.) en € 30,- liggeld. Er zijn geen faciliteiten, maar ik krijg wel een WiFi-wachtwoord. 's Avonds ligt het door de

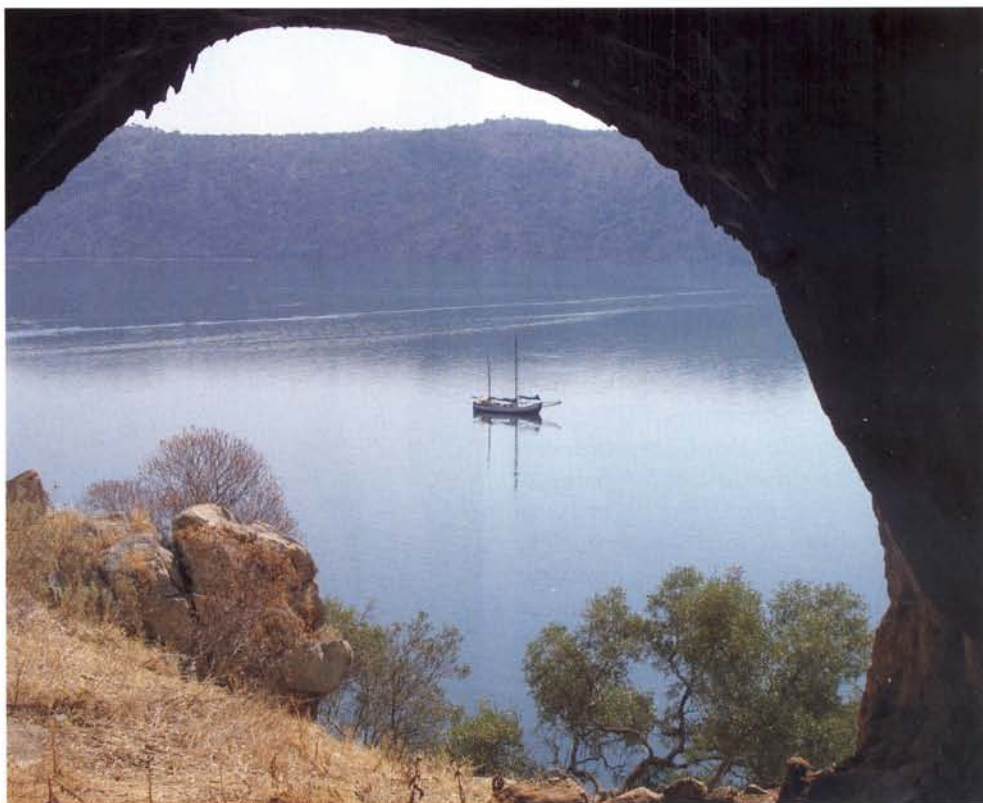
Grot in Petalas.

Port Police gestempeld document weer in de kuip, gelukkig waait en regent het niet. Een betaalbewijs krijg ik niet en het WiFi-wachtwoord doet het niet. De buit zal wel eerlijk verdeeld worden tussen de Port Police en de man op de motorfiets, die een tevreden en gelukkige indruk maakt. Hij geniet duidelijk van zijn werk.

Griekse administratie

De praktijk in Griekenland is dat je je niet meldt bij de havenautoriteiten, die het op hun beurt weer teveel moeite vinden om langs te komen om geld te innen. Zo snijdt het mes aan twee kanten: de Port Police hoeft niet uit zijn kantoor te komen en ik hoef geen liggeld te betalen. Maar in de haven van Katakolon op de Peleponnesos ga ik wel op zoek naar het kantoor van de Port Police. We willen het schip de volgende dag onbeheerd aan de kade laten liggen om daarna met een boemeltreintje naar het 40 kilometer landinwaarts gelegen Olympia te reizen. We mogen blijven liggen en de volgende ochtend met de scheepspapieren langskomen. Die ochtend is er net een groot cruiseschip binnengelopen en op de kade krioelt het van de taxi's en de bussen. Precies voordat er een groot pakket met passagiersdocumenten van het cruiseschip wordt overhandigd, sta ik op het kantoor waar al mijn documenten (bemanningslijst, paspoorten, *Traffic Document* en verzeke-

De Alcedo, gezien vanuit de grot.

Olympia

Zoals vele opgravingen bestaan de overgebleven resten van het antieke Olympia - de bakermat van de Olympische spelen - uit een massa stenen, van fundamenteën, omgevallen zuilen, resten van muren en straten en dan ook nog ontdaan van de mooie vondsten die opgeborgen zijn in veelal buitenlandse musea. Vaak is het veel van hetzelfde en toch is het elke keer weer boeiend. Dat komt door de indrukwekkende historie die op dergelijke plekken tastbaarder wordt. Ik probeer me voor te stellen hoe het leven daar was en wat er heeft plaatsgevonden. Olympia is prachtig gelegen in een rivierdal. In de schaduw van de grote bomen die tussen de ruïnes staan loop je als het ware in een park. Een mooi museum vlakbij de opgraving herbergt vele van de opgegraven schatten. Tegen sluitingstijd moeten we ons losrukken uit de betovering van Olympia. We hebben medelijden met de gasten van de cruiseschepen. Hun schip was om 08.00 uur

ringspapieren) worden gekopieerd. Nadat ik een lang formulier heb ingevuld worden er ingewikkelde berekeningen uitgevoerd waar een bedrag van € 15,68 havengeld uitrolt. De man is ruim een half uur bezig geweest met schrijven, kopiëren, rekenen en wisselgeld zoeken. Geen wonder dat ze er helemaal niet op gebrand zijn dat je je komt melden. Het is weer een heerlijk voorbeeld van de vaak gemoedelijke, maar volledig overbodige Griekse bureaucratie.

In het boemeltreintje naar Olympia zie ik nog een mooi voorbeeld van Griekse boekhouding. De conducteur schrijft omslachtig voor elk van ons een kaartje uit en heeft het geld los in zijn zak. Het is zijn laatste reisje voor die dag. Hij komt op het bankje naast ons zijn financiën ordenen. Kaartenboekje en plastic zakjes worden op de bank uitgespreid. Al bladerend in het boekje wordt het geld verdeeld over drie zakjes. Na 20 minuten geld verschuiven van het ene zakje naar het andere schijnt de kas te kloppen. Niet erg efficiënt en mijn inschatting is dat één zakje bestemd is voor de machinist, één voor de conducteur zelf en het restant voor de spoormaatschappij. Zo is iedereen tevreden. Tot nu toe maken de Grieken op mij een gemoedelijke en vriendelijke indruk. Bovendien heeft Griekenland het laagste misdaadcijfer van Europa (waarschijnlijk komt corruptie niet voor in de misdaadstatistiek) en is het een prima land om te vertoeven. Arme Grieken, die nu door de EU gedwongen worden om efficiënter te worden en langer en harder te werken voor minder geld.

Olympia.

God Hermes opgegraven in Olympia.

Onder de boeg van een cruiseschip.

aangekomen en om 13.00 uur zou het schip weer vertrekken. Iedere keer als de reisleader op een fluitje blies, zette de groep zich in beweging en zo werden ze in een sneltreinvaart door Olympia geloodst. Bij terugkomst in de haven Katakolon valt de *Alcedo* in het niet onder de neus van een nieuw aangekomen cruisereus. Moe maar voldaan genieten we van dit bijzondere uitzicht.

In plaats van de gebruikelijke ochtendwindstille waait het de volgende dag 5-6 Bft, met flinke golven op de kop. Kruisen is geen optie als we Eufimia op Kefalonia nog vóór donker willen bereiken. Dus dat wordt motoren. De

we dankzij de zware *mooring* genieten van een welverdiende rustige nacht, ondanks de wind van 7 Bft. De volgende ochtend staat de lasser al op ons te wachten. Met de kluiverboom boven de kade en een takel naar een meerbolder krijgen we de kluiverboom weer op zijn plaats. We gooien snel los om de rust van een mooie baai op te zoeken.

Meganísi revisited

De zee is zo vlak als een spiegel, maar even ten noorden van ons zien we windribbels op het water en door de verreijker zien we witte koppen op de golven. Dat maak je vaker mee en het is altijd een hele ervaring om van windstil weer abrupt in windkracht 5 terecht te komen. Zeilen omhoog en met 6 knopen varen we naar een baai op het eiland Meganísi waar op de kaart een ankertje staat bij een waterdiepte van 15 meter. Daar aangekomen peilen we een diepte van 40 meter. Er is wel een heel kleine inham waar een vissersbootje voor anker ligt. Als we verder naar binnen varen, kunnen we het anker laten vallen in 10 meter water. Deze baai is zo klein dat we geen ruimte hebben om te zwaaien en dus voor de eerste keer lijnen naar de wal uitbrengen. Het is een sprookjesachtige plek, vooral 's avonds met de volle maan en de op de rotsen brekende golven rondom.

De volgende ochtend klauteren we een smal rotsachtig geitenpaadje op. Boven zijn olijfboomgaarden en geiten die een heerlijke landelijke geur verspreiden. Het enige teken van menselijk leven is een oude bromfiets met de contactsleutel er nog in. Die is van twee vissers

De kluiverboom bevestiging is weer gerepareerd.

roerganger wordt drijfnat van het buiswater en het is nog koud ook, slechts 25 graden! Eufimia bereiken we rond 17.00 uur maar de haven is stampvol en we moeten tussen andere schepen in 9 meter diep water voor anker. Onderweg ging het zo tekeer dat er zeegras door de patrijspoot van de wc naar binnen is gespoeld. Hoewel Viola vrijwel de hele dag aan het roer heeft gestaan, maakt ze nog een heerlijke warme maaltijd. Wat een dochter!

Schade

Aan de zuidkust van Ithaka verkennen we eerst op de motor een paar baaien, waarna we het zeil hijsen. Het begint met een drijfpartij, maar zoals gebruikelijk trekt de wind vanaf een uur of twaalf aan. We besluiten het schilderachtige haventje Frikes op Ithaka kruisend te bezeilen. We schieten lekker op, maar bij de laatste overstagmanoeuvre gaat het fout. De wind is aangetrokken tot 6-7 Bft met uitschieters naar 8 Bft en tussen de eilanden Lefkas en

Het cruiseschip geeft weer ruimte.

Ithaka rollen steeds groter wordende golven vanuit de open zee. De kluiver staat nog bij en in deze omstandigheden alleen op het voordek de twee voorzeilen bedienen is teveel. De kluiver waait met zoveel geweld uit de lijken dat de verbinding van de kluiverboom op het voordek breekt. De kluiverboom schuift naar achteren en blijft gelukkig in de ankerlier hangen. Gauw kluiverboom gezekerd en de resten van de kluiver geborgen. Een goede les: in het vervolg de kluiver strijken bij windkracht 6.

We vallen af en gaan met ruimere wind naar het zuidelijker gelegen Vathi. Van de Port Police krijgen we toestemming een grote *mooring* in de haven te gebruiken. Ik maak een afspraak met een lasser en dan kunnen

Kade in Vathi, ideaal om de kluiverboom te repareren.

Voor anker in de baai van Meganísi.

die zijn uitgevaren met het bootje in de baai. Als we terugkomen en een verkoelende duik in het kristalheldere water nemen voel ik me een gelukkig mens in de wetenschap dat dit de komende jaren mijn leefomgeving zal zijn. Aan het eind van de middag komen ook de twee vissers terug. Met de vangst van die dag in twee plastic zakjes klauteren ze omhoog. Hoe vers is verse vis nog als die na uren in de hitte in het dorp komt? Deze manier van vissen kan alleen nog maar als het een hobby is. Een boterham kan je er nauwelijks mee verdienen, hoewel dat natuurlijk afhangt van de EU-subsidies die de kleine vissers in Griekenland krijgen.

Nog twee dagen en ik zal Viola naar het vliegveld brengen. Voordat we de baai van Vliho weer invaren laten we het schip drijven om voor de laatste keer een duik te nemen in het schone buitenwater. In de baai hebben onze burens, Peet en Rica, de stootkussens al voor ons uitgehangen. We maken het schip op orde, brengen de gescheurde kluiver naar de zeilmaker en spoelen de zeilen met zoet water af. Als afsluiting van een enerverende tocht verken ik met Viola het eiland Lefkas. Daarover en over de uitgebreide werfbeurt meer in de volgende aflevering.

Onder: Klauteren over oude ezelpaadjes op Lefkas.

Links: Karakteristieke knoestige olijfbomen.